

BEHOUD VAN NATUURKWALITEIT

Het doel van iedere kwaliteitsimpuls is, met een veelal financiële injectie, weggezakte waarden op te pimpen en dan te hopen dat de investering leidt tot een duurzaam hoger niveau of rendement. De term achterstallig onderhoud valt in dit kader regelmatig en doet vermoeden dat verantwoordelijken hun taak bewust hebben laten liggen. Dat geldt evenwel zeker niet voor de natuurbeheerders, die weliswaar te maken hebben met achterstallig onderhoud, maar vooral met een ordinaire bezuiniging van het vorige kabinet. De huidige regering, die het leed wel een beetje (lees gerust minimaal) heeft verzacht, komt echter met een toverwoord dat burgerparticipatie heet. Met de inschakeling van vrijwilligers wordt het initiatief om onze leefbaarheid te verbeteren teruggedragen bij de burgers. Persoonlijk heb ik altijd gedacht dat natuurbehoud een overheidstaak is, maar blijkbaar heeft onze democratie gekozen voor welvaart boven welzijn. Het zij zo.

Wat vooral belangrijk is bij het veiligstellen van burgerparticipatie is betrokkenheid en initiatief van de mensen zelf. Dat statement heeft ook de provincie Limburg gemaakt bij het toekennen van ondersteunende subsidies. Op zichzelf is dat een goede zaak. Wat je echter ziet is dat de traditionele instanties daar moeilijk mee om kunnen gaan en burgers mechanisch gaan claimen en sturen in de uitvoering van projecten. Dat gaat niet werken. Zonder intrinsieke motivatie laat de amateur het snel afweten. En om als maatschappij te gaan leunen op verveelde pensionado's lijkt me geen goede zaak.

Gelukkig hebben we in de natuursector veel gedreven mensen die wel nog belangeloos opkomen voor ons milieu en zich inzetten voor natuureducatie, natuuronderzoek en natuurbescherming. Waar het natuurbeheer betreft, is de spoeling dunner en moet er om de natuurkwaliteit te behouden, gewerkt worden met professionals. Het lijkt me derhalve een expliciete overheidstaak om de goede randvoorwaarden te scheppen en te zorgen voor optimale financiële en personele ondersteuning van het natuurterreinbeheer.

Het Nationaal Park De Meinweg geeft, naast de bekende doelstellingen van de Nationale Parken, expliciet aandacht aan natuurstudie door zowel professionals als amateurs. Vandaar dat binnen de Natuurkwaliteitsimpuls veel interesse is uitgegaan naar natuuronderzoek. In totaal zijn daarvoor ruim 25.000 vrijwilligersuren ingezet. In slechts weinig projecten staat fundamenteel onderzoek centraal. Alle onderzoek is erop gericht om de natuur beter te begrijpen (de nadruk ligt dus op de ecologie), om met de opgedane kennis het

FOTOGRAFIE TON LENDERS

natuurbeheer te optimaliseren. In dit kader heeft de projectcoördinator van de Natuurkwaliteitsimpuls via de Werkgroep NatuurOnderzoek en Beheer (NOB) doorlopend adviezen gegeven over gewenst terreinbeheer, maar ook over recreatieve en toeristische ontwikkelingen. Voortvloeiend uit terreinbezoeken met beheerders werden door de projectleiding nog 15 schriftelijke beheersadviezen uitgebracht. De

natuuronderzoekers hebben van hun bevindingen verslag gedaan in bijna 100 (semi-)wetenschappelijke artikelen en 50 gespecialiseerde rapporten. Van het Natuurhistorisch Maandblad is een tiental themanummers verschenen, uitsluitend betrekking hebbend op de Meinweg en/of het Roerdal. Daarnaast hebben twaalf HBO- en MBO-studenten hun stage geabsolveerd bij het onderzoek, waarmee uitdrukkelijk is ingespeeld op een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Onderzoek is daarnaast bij uitstek geschikt voor natuursensibilisering. In totaal werden in de regionale en landelijke dagbladen ongeveer 40 artikelen gepubliceerd over het natuuronderzoek. Televisiezenders uit binnen- en buitenland (L1, NOS, WDR, VTM) besteedden in hun programma's aandacht aan de Meinweg. Aangevuld met een tiental radio-uitzendingen en diverse berichten op internet werd de kennis over de Meinweg op deze wijze ook audiovisueel verspreid. Op 25 symposia, studieweekenden en studiedagen werden de resultaten direct aan een geïnteresseerd publiek gepresenteerd. Alle gevonden soorten (ruim 6.500) werden met wetenschappelijke en Nederlandse naam in een door de Stichting Natuurpublicaties Limburg uitgegeven boek opgenomen dat de biodiversiteit van de Meinweg illustreert.

De hamvraag blijft of al deze inspanningen een garantie vormen voor een duurzame natuur in het Nationaal Park. Gebaseerd op ervaringen uit het verleden kan deze garantie helaas niet gegeven worden. Waar ik wel zeker van ben is dat deze impuls in elk geval bij de onderzoekers de honger naar kennis niet gestild heeft. Deze groep zal in de toekomst zeker het gebied blijven volgen. Bewezen is dat een bescheiden vrijwilligersvergoeding in combinatie met passie en betrokkenheid voor een groots resultaat kan zorgen. Het is nu weer aan de diverse overheden om de handschoen op te pakken.

TON LENDERS,

PROJECTCOÖRDINATOR ONDERZOEK NATUURKWALITEITSIMPULS NP DE MEINWEG